

Zacharewicz Witold Stanisław

Data urodzenia: 1904

Chemik, profesor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, członek zwykły TNT w l. 1947-1974

Urodził się w miejscowości Daniłowicze-Postawy (obwód witebski) w rodzinie Antoniego, urzędnika ziemskiego, i Malwiny z Woronkowiczów. W 1915 r. rozpoczął naukę w gimnazjum rosyjskim w Święcianach, a po wybuchu rewolucji został ewakuowany wraz z matką do Carycyna (ob. Wołgograd). W 1919 r. powrócił do Wilna, gdzie ukończył Państwowe Gimnazjum im. Zygmunta Augusta w 1924 r. i rozpoczął studia chemiczne na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym USB. Od trzeciego roku studiów pełnił funkcję zastępcy asystenta, a po ukończeniu studiów – asystenta i adiunkta w Katedrze Chemii Organicznej przy Wydziale Lekarskim USB (do 1930). W 1930 r. uzyskał stopień magistra filozofii w zakresie chemii na podstawie pracy „Przyczynek do badań nad właściwościami sabinolu”. W 1933 r. otrzymał stypendium z Funduszu Kultury Niezależnej na studia we Francji. Prowadził badania w Instytucie du Pin w Bordeaux oraz w École Normale Supérieure w Paryżu, koncentrując się na chemii terpenów. Rezultatem tych prac było opublikowanie kilku artykułów naukowych oraz uzyskanie w 1935 r. doktoratu na Sorbonie na podstawie rozprawy „Syntheses dans la série du myrtenol”. Po powrocie do Wilna nostryfikował dyplom i ponownie podjął pracę w Katedrze Chemii Organicznej Wydziału Matematyczno-Przyrodniczym USB, przygotowując się do habilitacji. W lutym 1939 r. uzyskał *veniam legendi* na Wydziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Po wybuchu wojny pracował jako adiunkt przy Katedrze Chemii Organicznej aż do momentu zamknięcia USB w grudniu tego roku. W czasie okupacji przebywał w Wilnie pracując początkowo jako robotnik leśny, potem laborant w prywatnej fabryce chemicznej, a w lipcu 1944 r. – jako główny inżynier radzieckiej fabryki chemicznej. Po wojnie został przewodniczącym Komisji Szacunkowej przy Pełnomocniku Rządu RP ds. Ewakuacji w Litewskiej SRR. W sierpniu 1946 r. przeniósł się do Torunia obejmując stanowisko kierownika Katedry Chemii Organicznej na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UMK, z którym był związany do końca życia. Kierował Katedrą (później Zakładem) Chemii Organicznej, a także Zespołem Katedr Chemii Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii UMK. W 1948 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1957 r. profesora zwyczajnego. Łączył pracę dydaktyczną z naukową i organizacyjną: był dziekanem Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego (1948-1950) oraz Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii (1956-1959, 1964-1968), prodziekanem (1950/1951 i 1951/1952) oraz prorektorem UMK (1952-1954). Jego dorobek obejmuje 62 publikacje naukowe z zakresu fitochemii, szczególnie terpenów acyklicznych i cyklicznych. Angażował się w działalność społeczną i polityczną: współorganizował Oddział Pomorski Polskiego Towarzystwa Chemicznego, działał także w Towarzystwie Wiedzy Powszechnej, Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego, Komisji ds. Popierania Twórczości Naukowej i Artystycznej przy Radzie Ministrów. Był członkiem PZPR, a w l. 1952-1956 posłem na Sejm PRL. Zmarł w Toruniu. Pochowany na cmentarzu św. Jerzego w Toruniu.

Literatura:

1. Zaidlewicz W., *Zacharewicz Witold (1904-1974), profesor UMK*, w: *Toruńscy twórcy nauki i kultury*, pod red. M. Biskupa, A. Gizińskiego, Toruń 1989, s. 369-375.
2. Dąbkowska M., *Chemicy sami o sobie w 1957 roku*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*”, 2011, R. 20, nr 1, s. 228-230.
3. Przybyszewski K., *Zacharewicz Witold (1904-1974), chemik, prof. UMK, poseł na Sejm*, w: TSB, pod red. K. Mikulskiego, t. 7, Toruń 2014, s. 261-262.

Anna Supruniuk